

Preot Sorin Benescu

Dicționar de gânduri aproape teologice

Colecția *Duhul Adevărului* – 14
Făgăraș, 2017

Profil

Preot ortodox și specialist IT, tatăl a nouă copii

Studii

Licențiat în Informatică, Universitatea București, Facultatea de Matematică, Secția Informatică

Licențiat în Teologie-Ortodoxă, Universitatea București, Facultatea de Teologie Ortodoxă

Master Drept Canonic, Universitatea Ovidius, Constanța

Index (Cuprins)

A

Acatist pentru Părintele Dumitru Stăniloae 11

Acatist pentru Părintele Ghelasie 11

Accent 12

Acrivie versus iconomie – ispita acriviei 12

Actul 13

Adusu-mi-am aminte 13

Altă definiție 13

Amintirea – Memoria 14

Apofatic-Catafatic 14

Apofatism 15

Apofatism filozofic – Apofatism teologic 15

Apostolatul 16

Apostolul 16

Aprofundare 17

Arătarea la Față 17

Arhanghelii 17

Arta războiului 19

Ascultarea credinciosului de către preotul tăcut 19

Ascunzătorile sufletului 20

Astronauți 20

Atenția 20

Atingerea Duhului 22

Aura sfinților 22

Autocunoaștere – autosimțire 23

Aviz protestanților 23

B

Balaur 23

Bani 24

Barba 24

Bărbat sau femeie 24

Bărbat versus femeie 25

Bioenergii 26

Birocrație 26

- Biserică 27
- Biserică versus societate 27
- Boboteaza 27
- Botezul 27
- Bucuria 29
- Bucuria sensului 29
- Bunăstarea 29

C

- Cabala – În căutarea limbajului originar 29
- Căderile zilnice 32
- Câinii vagabonzi 34
- Calea către Împărăție 30
- Când exist? 34
- Cântarea religioasă 35
- Capitalul 31
- Cărți 32
- Căsătoriți 33
- Căsnicia 33
- Categoriile de Revelație 31
- Categoriile Cunoașterii Mistice 31
- Către Dumnezeu 34
- Cea mai frumoasă taină 35
- Cea mai mare cinste 35
- Ce este chipul? 36
- Ce este viul? Definiție... 36
- Cetatea din ceruri 36
- Cetatea lui Dumnezeu 37
- Chimie 37
- Chip 37
- Chipul nevinovăției 37
- Cine face primul gest? 38
- Cinste 38
- Coasta 38
- Coasta și Chipul 39
- Comoara 39
- Confuzia 40
- Considerare 40
- Conștiință 40

- Conștiință creștină 40
- Continuitate 41
- Copiii familiei 41
- Copilul 42
- Corupția 42
- Cosmogonie algoritmică vs Cosmogonie paralelă 42
- Creația 44
- Credincioși 44
- Credincioșii 44
- Crucea 44
- Crucea personală 45
- Cuiul 45
- Culionul sau fesul preoțesc 46
- Cuminecarea 46
- Cum recunoaștem că este om? 46
- Curvia 46
- Cuvântul 47
- Cuvintele 47
- Cuvintele lui Dumnezeu 47

D

- Darurile 48
- De ce tămâiem 48
- Dedublarea 48
- Definiția misticiei 49
- Definiția Ritualului 49
- Definiție 49
- Definiții 50
- Definiții creștine 51
- Deodată 51
- Deplinul Hristic 52
- Despărțirea 53
- Despre iubire sau La început a fost Liturghia 53
- Deșteptul 53
- Diaconițele 54
- Diferență 58
- Dificultățile propovăduirii 58
- Dilemă 58
- Dimineața supracosmică sau Începutul permanent al lumii 60

Din pat și din somn m-ai ridicat, Doamne, 59

Discriminare 59

Discuțăm discuții 59

Distanță 60

Diviziunea socială a muncii 60

Doamne 61

Doctorie 61

Doctorie mistică 62

Dragostea 62

Dreapta și stânga 62

Drumul gândului 63

Duhul Sfânt și duhul sufletului 63

Dulce 64

Dulceață 64

Duminică seara 64

Dumnezeu 64

Dumnezeu Tatăl 65

Dușmanul de clasă 66

E

Egalitatea dintre Femeie și Bărbat 66

Eliberarea de gânduri 67

Emoția 67

Eon 68

Erezie 68

Eroii 68

Esența 69

Esența Creației 69

Esența Liturghiei 69

Eul - Persoan 70

Evoluție 70

Excitația sufletului 71

Existența Creației 71

F

Fabrica 71

Familia 71

Familia extinsă 72

Familial 72

Femeie 73

Ființa 73

Ființa în Sine ca Treime de Persoane 73

Ființa noastră 73

Ființările Ființei 74

File din Sfânta Tradiție 74

Filozofie - Teologie Mistică 74

Fior 75

Fire 75

Flexibilitate 76

Foamea 76

Foc 76

Focul euharistic 77

Formalismul rugăciunii individuale 77

Fratele nostru 77

Frica 77

Frumusețe 78

Fundamentul Creației 78

Furia 78

G

Gândurile rugăciunii 79

Geneza 79

Granița 80

Granița și trecerea 80

Gust 80

H

Hainele Bisericii 81

Hainele Împărătești 81

Har 81

Har - Harism 82

Har - Hristos 82

Harismele 82

Harul 83

Hirotonia întru preot, de ce? 83

Home, sweet home 83

Hormoni 84

Hristos 84

I

Respect pentru oameni și cărți

- Iad, neputința de a nu iubi 85
- Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scăldătoare 86
- Icoana 86
- Icoană - Simbol - Idol 86
- Idee versus Chip – disputa „istorică” 87
- Idol 88
- Idolul și icoana 88
- Ierarhia virtuților 88
- Iertarea 89
- Ieșirea cu Sfintele Daruri 89
- Importanța femeii în preoție 89
- Inflație 90
- Inimă 90
- Inițierea 90
- Integritate 91
- Inteligență 91
- Interiorul minții 91
- Internet 92
- Interzis pentru femei 92
- Isihasm 93
- Isihasm - Practică - Stai la hotarul postului și închinării 93
- Ispita 94
- Ispita blestemului / bucuria binecuvântării 94
- Ispita închinării 95
- Ispita Oglinzii 95
- Israel 96
- Iubire 96
- Iubirea nu este simțire, ci oprire pe loc 96
- Izolare 97

Î

- Îmbuibarea 97
- Împărtășire - Cuminecare - Comunicare 98
- Împreună slujirea 98
- Închinarea față de chivotul numelui de taină 98

- Îndoială 99
- Înfrânarea 99
- Întâlnirea cu Dumnezeu prin Har versus prin Logosul 99
- Înțelepciunea și Proștia 101
- Întrupare 101
- Înviere 102

J

- Jertfele amestecate ale Vechiului Legământ 102
- Job 102

L

- La început 103
- Legile lui Moise 103
- Libertate 104
- Libertatea de a opta 104
- Liberté - Fraternité - Egalité 104
- Limbajul 105
- Liniște 105
- Liniștea și atacurile 106
- Liturgia 106
- Logică trinitară - Logică binară 107
- Logii 108
- Lucrarea lui Hristos 108
- Lucrul mâinilor 109
- Lumina 109
- Luminarea interiorului 109

M

- Maica Domnului este doar dacă are în brațele sale pe Fiul
Dumezeiesc 110
- Maica Domnului în manuscrisul lui Neofit 110
- Mama 110
- Mândria ascunsă 111
- Mândrie 112
- Mântuirea 112
- Maximul Revelației 111
- Maximum de intensitate 111

Mediatorul prin excelență 113
Memorialul 113
Mersul cu icoana 113
Metrul 114
Mierea 114
Minodora, Mitrodora și Nimfodora 114
Minte - Afect - Voință 115
Mirare 115
Mișcarea Ființială 115
Mișcările sufletului 116
Mistica 115
Modelul misionar 116
Moldovenesc 116
Momentul separării/distingerii absolute 117
Moștenirea părinților 117
Moștenirea sângelui 117
Moștenirea Subconștientului 118
Motivație 118

N

Naștere 119
Nașterea de prunci 120
Natură 119
Necesitatea adevărului istoric 121
Necesitatea divinului 121
Necesitatea Gestului Sacru 121
Necesitatea Tradiției - Filocaliei - Sfinților Părinți 122
Nemuțumirea minții 122
Nesimțire 122
Nevoia de Ritual 123
Nevoia de rugăciune 123
Nivelul Ființial 124
Noi 124
Normal 124
Nostalgicii 125
Noutatea Creștinismului 125

O

Oboseala 125
Ochelarii Harului 125

Odihna 126
Odihna mentalului 126
Odihna Minții în Cântare 126
Oglindire 126
Orânduiri 127
Originea Liturghiei 127
Oxigenul sufletului 128

P

Păcatul 129
Pântecele 129
Parohie 128
Pasiune 128
Patimi 128
Pelerinaj 129
Pielea noastră 129
Pomenește-mă, Doamne, și pe mine în prescura mea 130
Pomul cel Nou dătător de Viață 130
Posibilă Definiție 130
Posibilitatea Creației 131
Postul 131
Practica isihastă 132
Practică versus teorie 133
Preexistența Arhetipurilor 133
Presiunea 134
Primul Altar 134
Primul pas 135
Principiul laicității 135
Principiul reprezentării 136
Priveștițe 137
Progres în preoție 137
Proscomidia, încercare de explicitare... 138
Prostie 139
Proștii 140
Psihoterapie creștină 140
Puterea 141
Puterea întâlnirii cu Iisus 141

R

Raiul cu pomii săi 142
Răstignirea de la Liturghie 142

Războiul duhurilor 142
Recrutare 143
Relația credincios-Dumnezeu 143
Relație 143
Repede 144
Revelație versus Filozofie 144
Risc 144
Ritualul este chipul Sfântului Duh 144
Românii 145
Rudele - înrudirile 145
Rugăciunea 145
Rugăciunea lui Adam 147
Rugăciune versus gest 148
Rugătorii 148
Rușinea 149

S

Sămânța 149
Șansa energiilor necreate 163
Săptămâna Mare 150
Scânteia Logos 150
Seara 151
Serviciile secrete 151
Sfânta Treime 154
Sfântul Aer 152
Sfântul Duh 152
Sfat 151
Sfinții Îngeri 154
Sfinții și faptele lor 154
Sinele 155
Slujind 155
Slujire 155
Slujirea preoțească 156
Smerenia înălțătoare de suflet 156
Somnul 156
Spălătorii de haine 157
Spațiul și materia 156
Speranța 157

Sport 158
Sportul sufletului 158
Sprijinul minții 158
Statornicie 158
Statul de oprire în chip de rugăciune 159
Știați că... 163
Strămoșii 159
Substrat/Esență 160
Suferința 160
Sufletul minții 161
Superlativ 161
Surpriza 162
Surprizele harului 162
Sus să avem inimile! Să mulțumim Domnului! 162
Suveranitatea 162

T

Taina Căsătoriei 164
Taina rugăciunii 164
Tatăl 165
Tatăl Dumnezeu 165
Teama 165
Templul lui Solomon 166
Timpul 166
Traseul Minții 167
Trei ceasuri 168
Treimea - Trifințialitatea Tatălui 168
Trezire 168
Trezvia 169
Trupul Fiului 169
Trupul și Sângele lui Hristo 169

U

Unirea 170
Unirea ipostatică 170
Universul și liturghia 171
Urc 172
Urmașii 172

V

- Veșnica pomenire 172
- Viața în Sine 172
- Vinul euharistic 173
- Vocile 173
- Vorbăria 174
- Vremuri tulburi - agitate 174
- Vulnerabilitățile psihicului 175

Z

- Zei 175
- Zidurile Harului 175
- Ziua 175

1861-1865 176

Prefață

Având experiența benefică a exprimării de sine prin alte lucrări de acest fel, fiind autor a două cărți de „*gânduri aproape teologice*” ce se înscriu în genul literar al centuriilor, Părintele Sorin Benescu ne pune înaintea de această dată un „*Dicționar*”. Trăirea personală spirituală a autorului se răsfrânge și în aceste pagini de mare finețe a percepției împletindu-se cu umorul discret presărat în sentințele ordonate alfabetic. Deși are o abordare directă, înțelegerea teologică nu suferă vreo alterare, dând prin cuvintele sale sens duhovnicesc adânc termenilor.

„*Când Dumnezeu zidește cetatea virtuților – Ierusalimul cel ceresc – cei din afară construiesc zidurile eventual împotriva celor dinăuntru*” (vezi Cetatea lui Dumnezeu), spune autorul, fiind în acord cu viziunea Fericitului Augustin despre cele două cetăți ridicate de două iubiri contrare. Dacă iubirea de Dumnezeu până la disprețul de sine, spune episcopul Hipponei, face să apară cetatea lui Dumnezeu, iubirea de sine dusă până la disprețuirea lui Dumnezeu dă naștere cetății potrivnice.

Vorbind din prisosul activității sale preoțești, sprijinit pe slujirea altarului cu dăruire, Părintele ajunge la o concluzie demnă de un păstor: „*Litrughia ne dezvăluie cât de slăbănogită este firea noastră, cât de firavi suntem înlăuntrul nostru, cât de ușor ne rupem în bucăți sufletul sau cât de ușor se sparge carapacea pe*

care o așăm și cât de mult avem nevoie de har, de mila lui Dumnezeu" (vezi Fire).

Căutând să-și agonisească harul ca „*energie de act divin*” (Har), rugătorul își dă seama că numai „*Hristos scoate din rădăcini pomul căderii, îl face cruce și îl transformă în pomul Învierii*” (vezi *Lucrarea lui Hristos*). De aceea, creștinul are ca modele pe eroii credinței, pe înaintașii săi, știind că „*creștinismul fără Sfinții Părinți este ca o casă goală din care s-a scos tot și au murit toți locatarii... sau ca un oraș după un bombardament cu gaz sarin*”... (vezi *Necesitatea Tradiției*). Mergând mai departe pe firul filiației omului cu Creatorul său, împlinirea firii se găsește în cult, fiindcă „*Liturghia este dialogul dintre iubirea pur Dumnezeiască și iubirea pură de Creație*” (vezi *Posibilă definiție*).

Citatele expuse mai sus ne oglindesc chipul unui teolog luminat ce îmbogățește prin această nouă lucrare varietatea exprimării spirituale. Dorindu-i autorului să continue să împletească șirul „*gândurilor*” sale cu alte creații personale, îl felicităm și sperăm ca cititorii să găsească în paginile următoare frânturi potrivite de desfătare și putere pe calea Împărăției.

Cu frățească cordialitate,
Protos. dr. Arsenie Obreja
Constanța, 3 aprilie 2017

Acatist pentru Părintele Ghelasie

Bucură-te, sfinte părinte Ghelasie, propovăduitor al isihasmului românesc!

Bucură-te, iconarul Iubirii Dumnezeiești,

Bucură-te, văzătorule de Dumnezeu,

Bucură-te, poetul întunericului luminos al harului!

Bucură-te, floarea isihasmului atonit românesc,

Bucură-te, de Dumnezeu liniștite,

Bucură-te, iubitorule de rugăciune,

Bucură-te, misticule al Mănăstirii Frăsinei,

Bucură-te, nevoitorule,

Bucură-te, postitorule rugător,

Bucură-te, iubitorule al Numelui lui Iisus,

Bucură-te, că acum te rogi pentru noi,

Bucură-te, sfinte părinte Ghelasie, propovăduitor al isihasmului românesc!

„*Doamne, prin îndurarea Ta se bucură omul de viață, prin ea mai am și eu suflare; Tu mă tămăduiești și-mi dai iarăși viață!*” (Isaia 38.16)

Acatist pentru Părintele Dumitru Stăniloae

Cam cum ar arăta o filă de acatist pentru Părintele Stăniloae? M-am gândit că am putea să compunem unul:

Bucură-te, traducătorul Filocaliei,

Bucură-te, tâlcuitorul Sfinților Părinți,

Bucură-te, scriitorul de cărți teologice,

Bucură-te, propovăduitorule al duhovniciei,

Bucură-te, profesorul de teologie duhovnicească,

Bucură-te, prietenul sfinților,

Bucură-te, misticule,

Bucură-te, sfinte părinte Dumitru, mare teolog al neamului românesc!

„Și fumul tămâiei s-a suit, din mâna îngerului, înaintea lui Dumnezeu, împreună cu rugăciunile sfinților.” (Apoc. 8.4)

Accent

Punem evidență pe un Hristos și exterior și interior, harul fiind o mărturie a Hristicului.¹

„Și a trâmbițat al șaptelea înger și s-au pornit, în cer, glasuri puternice care ziceau: Împărăția lumii a ajuns a Domnului nostru și a Hristosului Său și va împărăți în vecii vecilor.” (Apoc. 11.15)

Acrivie versus economie – ispita acriviei

Gândirea canonică ortodoxă are la bază principii: principiul acriviei, principiul economiei, principiul subsidiarității care presupune principiul iubirii, căci cel care e mai aproape iubește mai concret decât cel de departe etc. Ni se pare că principiul dragostei este piatra din capul unghiului. Sunt unii ispitiți de Litera Legii și uită de spiritul ei, aplicând cu acrivie; oare duce la mântuire? Se nasc niște întrebări referitoare la egoism mascat sau neputința asumării neputinței semenului, combinată cu frica aceea de tip supraviețuire duhovnicească, frica de a greși. Principiul economiei ne duce cu gândul la comuniune, spiritul legii etc. De altfel, Codul are și Cod de Procedură... Se pare că nu ne putem mântui de unul singur, ci numai în comuniune, nici călcând peste cadavre duhovnicești, ci iubind

¹ Vezi Ierom. Ghelasie Gheorghe, *Taina filiației*, Ed. Platytera, București, 2011, p. 15.

și asumând realitatea celui de lângă noi, afară de păcat, desigur. Nu putem construi algoritmi sau tonomate care să condamne sau să absolve de vină/păcat.

„Și nu depărta mila Ta de la noi, pentru Avraam cel iubit de Tine și pentru Isaac, robul Tău, și pentru Israel, sfântul Tău...” (Cântarea celor trei tineri 1.11)

Actul

Întâi este actul-mișcarea Ființei, cuvintele act ale persoanei Fiului și apoi harul-energiile necreate! De aici, harul e o „purcedere-ieșire” din mișcările Ființei!²

„Cei ce slujesc idolilor deșerți disprețuiesc harul Tău” (Iona 2.9)

Adusu-mi-am aminte

Postul trezește la viață memoriile, astfel că îți aduci aminte de trăiri, sentimente, oameni, întâmplări.

„Să nu te temi de ele, ci adu-ți aminte ce a făcut Domnul Dumnezeul tău cu Faraon și cu tot Egiptul...” (Deut. 7.18)

Altă definiție

Isihasmul este **Dor-iubire-Duh** permanent în sine de Dumnezeu.³

„Și Duhul și mireasa zic: Vino. Și cel ce aude să zică: Vino. Și cel însetat să vină, cel ce dorește să ia în dar apa vieții.” (Apoc. 22.17)

² Vezi Ierom. Ghelasie Gheorghe, *Trăirea mistică a Liturghiei*, Ed. Platytera, București, 2009, p. 232.

³ *Ibidem*, p. 113.

Treimea de Persoane este Ființa Revelației Creștine, diferită de cea filozofică.⁴

„Căci trei sunt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh, și Acești trei Una sunt.” (1 Ioan 5.7)

Amintirea – Memoria

Dacă Dumnezeu este atotputernic, și rațiunea noastră nu poate postula un altfel de Dumnezeu, atunci El nu e uituc, deci Își aduce aminte; dar El este și creator și atunci Își aduce aminte de fiecare dintre noi căci ne-a creat; în aceasta stă nemurirea noastră, în aducerea aminte a Lui...

„Noi suntem ființe create, născute printr-un supramemorial divin creator (nu din ființa divină, ci din actul memorial al chipului Ființei Divine tradus-transpus și într-un chip ființial de creație, într-o împletire cu un memorial de moștenire de la părinții de creație (nu din ființa-sufletul părinților, ci din memorialul lor, de unde moștenirea atât a calităților, cât și a păcatelor lor) și un automemorial de personalitate-individualitate proprie...”⁵

Apofatic-Catafatic

Există un apofatism haric-energetic și un apofatism ființial, după cum există un catafatic haric-energetic și un catafatic ființial, pentru că „apofatismul mistic este altul decât apofatismul filozofic” și deosebim „Chipurile în Sine ale

⁴ Vezi Ierom. Ghelasie Gheorghe, *Mystagogia icoanei*, Ed. Platytera, București, 2010, p. 17.

⁵ Vezi Ierom. Ghelasie Gheorghe, *Rețetele medicinei isihaste*, Colecția Isihasm, 1998, p. 20.

Triființialității Treimii Dumnezeiești de chipurile calitative harice-energetice, tot necreate” și de asemenea, „Chipurile de Viață Dumnezeiască sunt dincolo de toate asemănările chipurilor de creație, întrucât Substanța Ființială Dumnezeiască este dincolo de substanța ființială de creație”, avem „două Chipuri Arhetipale, de Dumnezeire și de creație care față în față dialoghează.”⁶

„Că El este Cel Care a întocmit munții și a făurit vântul și descoperă omului gândurile sale; El a făcut zorile și întunericul și calcă peste înălțimile pământului. Domnul Dumnezeu Savaot este numele Lui!” (Amos 4.13)

Apofatism

Supra-viața pur Dumnezeiască este apofatică față de viața de creație.⁷

„Dacă v-am spus cele pământești și nu credeți, cum veți crede cele cerești? Și nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer.” (Ioan 3.12,13)

Apofatism filozofic – Apofatism teologic

Există un **apofatism filozofic**: ultima abstracție a Ideății - ultima abstracție a rațiunilor/conceptelor, abstractizarea și reducerea Ființei la simpla Esență ca Supra-Esență, Dumnezeu este abstract până la Simpla ideeție-principiu, un fel de extazul gândirii, Abstractul Absolut, Ființa este total apofatică, despre Ea nu se poate spune nimic decât negându-i-se totul.

⁶ Idem, *Trăirea mistică a Liturghiei*, pp. 45, 46.

⁷ Idem, *Dialog în Absolut*, Ed. Platytera, București, 2007, p. 156.